OGLAŠAJTE V NAJBOLJŠEM SLOVENSKEM ČASOPISU V OHIJU
★
Izvršujemo vsakovrstne tiskovine

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN THE BEST SLOVENE NEWSPAPER OF OHIO
★
Commercial Printing of All Kinds

VOL. XXXIII.—LETO XXXIII. | CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY (SREDA), MARCH 1, 1950 | ŠTEVILKA (NUMBER) 42

NOVI GROBOVI

PVT. ANTHONY J. SILC

Iz otoka Leyte na Pacifiku, kjer je zgubil svoje mlado življenje v bitki za časa vojne, je bilo pripeljano v Zed. države truplo Pvt. Anthony J. Silc, sina Mr. in Mrs. Mike Silc iz 1273 Norwood Rd. Ob času smrti je bil star 20 let. Pred vstopom v službo domovine je pohajal šolo sv. Vida in East Madison ter East Tech High šolo.

Truplo je bilo danes pokopano na vojaškem narodnem pokopališču v Maxwell, Nebraska. Starša sta se v ponedeljek podala s letalom v Nebrasko na pogreb.

*

JOHN ŠKRBE

Po daljši bolezni je umrl 23. februarja v Mentor Nursing Home John Skrbe, star 57 let. Mnogo let je bil zaposlen pri Mr. in Mrs. Strgar v Mentor, O. Doma je bil iz Žužemberka na Dolenjskem, kjer zapušča še mater in brata. Bil je samski ter se je nahajal v Ameriki okrog 40 let.

Tukaj zapušča dve sestri Mrs. Josephine Mervar in Mrs. Mary Miklič. Pogreb se je vršil 25. februarja na pokopališče v Mentor, O.

Naročajte, širite in čitajte "Enakopravnost!"

KITAJSKI NACIONALISTI ZOPET NAPADLI DVE AMERIŠKI LADJI

WASHINGTON, 28. feb.—Odnošaji med Zedinjenimi državami in kitajsko nacionalistično vlado Čiangkajšeka so se danes zopet poslabšali zaradi ponovljenega napada Čiangkajšekovih letal na dve ameriški trgovinski ladji.

Ameriški ladji sta bili napadeni včeraj v bližini pristanišča Tsingtao. Nacionalistična letala sta vrgla več bomb na obe ladji.

Državni oddelek je že dal vedeti, da je ameriški potrpežljivosti konec. Nedavno je ameriška vlada poslala ostro protestno noto kitajskim nacionalistom zaradi napada na dve drugi ameriški ladji, toda Čiangkajškova vlada je protestno noto enostavno prezrla.

V prvi noti je Državni oddelek opozoril kitajske nacionaliste, da so Zedinjene države pokazale "najvišjo mero potrpežljivosti" v zvezi z akcijami kitajskih nacionalistov, toda pristavil je, da bi nadaljni napadi na ameriške ladje imeli neprijetne posledice za ameriško-kitajske odnošaje.

Državni oddelek je naznanil, da je protest bil poslan kitajskim nacionalistom 3. februarja, toda do nanes še ni prejel odgovora. Kitajska nacionalistična vlada je prezrla tudi drugi ameriški protest, ki je bil poslan zaradi zračnega napada na ameriško imovino v Šanghaju.

*

Čiangkajšek grozi z nadaljnimi napadi

TAIPEI, Formoza, 28. feb.—Kitajski nacionalistični uradniki so danes naznanili, da bodo sprožili nadaljne zračne napade na pristanišče Tiensin. Izjavili so, da bo napadena vsaka ladja, ki se bo nahajala na blokiranem področju.

Kar se tiče napada na dve ameriški ladji preteklega ponedeljka, kitajski nacionalisti niso dali nobeno pojasnilo.

V ANGLEŠKI VLADI SO OSTALI STARI ČLANI

LONDON, 1. marca—Angleški ministrski predsednik Clement Attlee je danes ohranil na glavnih položajih vse svoje važnejše ministre. Izvršil je le spremembe v manj važnih ministrstvih in vladnih položajih.

Zastopnik ministrskega predsednika je še vedno Herbert Morrison, zunanji minister Ernest Bevin, finančni minister Sir Stafford Cripps, minister zdravja Aneurin Bevan.

Nova vlada bo imela velike težave. Na splošno opazovalci menijo, da ne bo mogla izvajati svojega programa za nadaljna podržavljanja industrij. Obstoja možnost, da bo socialistična vlada kmalu padla, nakar bi Anglija dobila koalicijsko vlado.

Iz bolnišnice

Mrs. Darinka Zavrl iz 1220 E. 173 St. se je vrnila iz bolnišnice na svoj dom, kjer jo prijateljice sedaj lahko obiščejo. Zahvaljuje se vsem za obiske, darila, cvetlice in voščilne kartice, ki jih je prejela.

Wallace priporoča Trumanu, naj začne pogajanja z Rusijo

DES MOINES, Iowa, 27. feb.—Bivši podpredsednik Zedinjenih držav Henry A. Wallace je danes poslal predsedniku Trumanu pismo, s katerim mu je priporočil, da Zedinjene države prevzamejo vodstvo pri razvoju bolj prijaznih mednarodnih odnošajev. V pismu je Wallace poudaril, da je prvi važen pogoj za upostavitev takšnih odnošajev, da Zedinjene države in Sovjetska zveza najdeta način za sobostoj v miru.

Voditelj progresivcev je pojasnil tudi svoje stališče iz leta 1946, ko je zagovarjal poravnavo razlik s Sovjetsko zvezo. Pristavil je, da je to njegovo stališče bilo potrjeno kot pravilno tudi z nedavno izjavo bivšega angleškega premijerja Churchilla, ki je obljubil nova pogajanja s sovjetskimi voditelji, če bi na volitvah zmagal.

Wallace je tudi pohvalil platformo, ki je bila sprejeta na konvenciji Progresivne stranke v Chicagu. Rekel je, da je naklonjen delu platforme, ki zagovarja sodelovanje Zedinjenih držav in Sovjetske zveze za učvrstitev mednarodnega miru.

Išče sorodnike

Mrs. Johana Hudoklin iz 1065 E. 66 St. je prejela pismo od nečaka Jerneja Potočar iz Gor. Vrhpolja št. 8, p. Št. Jernej na Dolenjskem, ki jo prosi, da bi poizvedela za naslove njegovih bratrancev Frank in Tone Potočar. Njiju starši so baje že pomrli. Ako omenjena sama to čitata ali pa če kdo ve za njiju naslov, je prošen, da sporoči Mrs. Hudoklin.

Tito pravi, da se propadli politiki predvojne Jugoslavije ne bodo vrnili na oblast, neglede kdo jih podpira

BEOGRAD, 26. feb.—Jugoslovanski ministrski predsednik maršal Tito je danes izjavil, da se predvojni bankrotirani politiki ne bodo nikoli več vrnili na oblast v Jugoslaviji.

Tito je s to izjavo zavrgel vse špekulacije in upe nekaterih starih političnih voditeljev tako doma kot v begunstvu, ki upajo, da bi se vsled sedanjih težav, v katerih se nahaja jugoslovanska vlada, lahko ponovno polastili svojih starih položajev. Poudaril je, da ti bankrotirani politiki ne bodo prišli nazaj na oblast, neglede kdo jih podpira.

V Zedinjenih državah se nahaja večje število predvojnih političnih voditeljev, ki kot begunci še vedno upajo, da jim bo s pomočjo Zedinjenih držav uspelo, da se vrnejo v Jugoslavijo na eden ali pa drug način.

V govoru na Tretjem kongresu srbske Ljudske fronte je jugoslovanski premijer ostro oplazil bivše politične špekulante, za katere je dejal, da jim je v Jugoslaviji za vedno odzvonilo in da nimajo več ničesar, kar bi lahko prispevali političnemu življenju nove Jugoslavije.

Tito je med ostalim ponovno poudaril, da v Jugoslaviji ni prostora za dva politična programa in da se nikomur, ki se zoperstavlja socializmu, ne bo dovolilo, da bi na volitvah 21. marca kandidiral za poslanca.

Na osnovi Titovih izjav zapadni opazovalci zaključujejo, da se jugoslovanska vlada ne zanaša toliko na obljubljeno pomoč iz Zedinjenih držav, ker je sam Tito opozoril ljudstvo, da bo moralo z lastnimi silami premagati vse obstoječe ovire.

"Morate se opreti na svoje lastne napore, ne da bi od kogar koli pričakovali posebne podpore, in čeprav gre Jugoslavija skozi težko razdobje, bo zmagala na svoji lastni poti v socializem skozi pet letni načrt," je rekel Tito.

V splošnem pregledu dogodkov skozi zadnje dve leti, je Tito zagotovil, da je bila Jugoslavija napadana z vseh strani—z zapada in posebno z vzhoda. Priznal je, da se Jugoslavija nahaja v težkem položaju, ko je rekel:

"Res je, da položaj v naši državi ni lahak."

Jugoslovanski premijer pa je ponovno zatrdil, da bodo vse ovire premagane.

Kar se tiče govoric onih krogov, ki so razočarani, ker stare politične stranke ne bodo sodelovale na volitvah, je Tito dejal, da ne želi in ne bo sprejel nobene prodpore takšnih strank. Pristavil je, da če člani teh strank želijo pomagati deželi, se lahko priključijo Ljudski fronti in pomagajo graditi socializem. Dalje je rekel, da so ti ljudje, predvojni politični voditelji, doživeli neuspeh v preteklosti in da ni nobenega razloga, zakaj bi ne doživeli neuspehe tudi sedaj.

"Ti ljudje čakajo, da bo zopet prišla njihova ura, toda njim je že odzvonilo. Odzvonilo jim je že davno in njihova ura se ne bo nikoli več vrnila, neglede kdo jih podpira in spodbuja," je izjavil Tito.

Lausche obljubil zaščito majnerjem, ki hočejo delati

COLUMBUS, O., 28. feb. — Guverner Frank Lausche je z ozirom na govorice, da se baje grozi premogarjem, ki niso člani unije in še vedno delajo, izjavil, da jim bo nudil vso možno zaščito.

"Želim ponoviti in dati do znanja, da bom uporabil vsa pooblastila, ki so v moji moči, da se zaščiti one, ki želijo delati."

Lausche ni povedal kdaj in kje so grozili premogarjem, ki jih smatrajo za stavkolomce.

Medtem se pomanjkanje premoga težko čuti v mnogih ohijskih mestih. V Cincinnatiju so zaloge premoga skoro izčrpane. Ustanovljene so tri nujnostne postaje, pri katerih lahko posamezni prebivalci dobijo po 500 funtov premoga, toda ga morajo sami odpeljati.

V Akronu so včeraj dali na razpolago 500 ton premoga za hišno uporabo. Mesto bo dobilo okrog 300 ton premoga direktno iz industrijskih področij.

V Lisbonu je kakšnih 52 neunijskih premogarjev, ki v bližnjih premogovnikih kopajo premog za najnujnejšo rabo.

Število brezposelnih se je vsled pomanjkanja premoga zvišalo za dvakrat v Youngstownu. Odslovljeni so bili, ker tovarne ne morejo obratovati brez premoga.

V Clevelandu sta dve nadaljni šoli poslali dijake in dijakinje domov, ker nimajo premoga za gretje prostorov. Obe šoli sta župnijski in sicer katoliška župnijska šola na Lake Ave., ki ima 237 dijakinj, in katoliška župnijska šola na Columbus Rd. S. W.

Nov odbor

Odbornice Gospodinjskega kluba Slov. društvenega doma na Recher Ave. za leto 1950 so: Predsednica Mary Medvešek, podpredsednica Frances Medved, tajnica-blagajničarka Mary Ster, 19302 Arrowhead Ave., KE 5773, zapisnikarica Frances Julylia, nadzornice: Anna Nagode, Mary Strukel in Frances Zajc, poročevalke Mary Strukel, Frances Medved in Mary Virant, zastopnice za Klub društev Mary Strukel in Frances Zajc.

Vile rojenice

Vile rojenice so se zglasile 24. februarja pri Mr. in Mrs. Joseph Gombač na Arms Ave. in pustile v spomin zalo hčerkico drugorojenko. Tako je Mrs. Gombač iz Arms Ave. zopet postala stara mama. Čestitamo!

Rusija zvišala vrednost rublja in znižala cene

MOSKVA, 28. feb. — Sovjetska vlada je danes zvišala uradno vrednost rublja in istočasno drastično znižala cene raznim potrebščinam.

Na ukaz ministrskega sveta je vrednost rublja zvišana na 25 centov ameriškega dolarja, medtem ko je prej rubelj veljal le 19 centov. Toda v ukazu ni omenjena vrednost rublja v dolarjih, pač pa v zlatu, kar se smatra kot poskus sovjetske vlade, da rubelj postavi za mednarodnega tekmovalca ameriškemu dolarju in angleškemu šterlingu.

V ukazu je rečeno, da se bo od jutri vrednost rublja cenila na osnovi bolj stabilne zlatne podlage.

Nova valutna reforma je pojasnjena v izjavi, v kateri je med ostalim rečeno, da so Anglija in številne druge države od preteklega septembra znižale vrednost svojega denarja, ameriški dolar je vsled inflacije zgubil na vrednosti, medtem ko se je vrednost sovjetskega rublja zvišala.

Z novim ukazom so znižane cene raznim potrebščinam in blagu za potrošnike in sicer za 8 do 50 odstotkov.

Protestant dobil važen položaj v madžarski vladi

BUDIMPEŠTA, 27. feb.—Madžarska vlada je prvič v zgodovini dežele imenovala protestanta za ministra ver in prosvete.

Ker je okrog 70 odstotkov Madžarov rimsko-katoliške vere, so katoličani od nekdaj imeli to ministerstvo.

Do imenovanja protestanta za ministra je prišlo, ko je znani katoličan dr. Gyula Ortutay pod pritiskom katoliške hijerarhije podal ostavko na položaju ministra ver. Njega so zadnje čase močno napadali v Vatikanu, ker je sodeloval z vlado, s katero ima Vatikan trpki spor.

Novi minister je protestantovski pastor Josef Darvas, ki je pred tem bil minister za izgradnje.

Obenem z gornjo spremembo so bile izvršene tudi nekatere spremembe v drugih ministrstvih.

Seja in predavanje

Jutri, v četrtek zvečer ob 7:30 uri se vrši seja krožka št. 1 Prog. Slov. v Slov. del. domu na Waterloo Rd. Po seji bo predavala glavna tajnica Josephine Zakrajšek na svojem potovanju v Slovenijo. Članice so prošene, da pridejo ob času na sejo, k predavanju pa so vabljeni tudi moški in nečlanice.

Zgornja slika je bila vzeta pred nedavnim, ko je guverner Frank J. Lausche povabil k sebi v državno hišo urednike in zastopnike tujezemskih časopisov v Clevelandu. Ob tej priliki je guverner seznanil svoje obiskovalce z finančnimi zadevami države, ki postajajo čedalje večje breme radi vedno večajočih se stroškov za vzdržavo raznih državnih oddelkov. Po sprejemu pri guvernerju, so bili vsi navzoči povabljeni v guvernerjevo stanovanje, kjer jim je njegova soproga, prijazna in gostoljubna Jane Lausche, postregla s prigrizkom.

Na sliki so sledeči zastopniki (stoječi od leve proti desni): Howard Wertheimer, od židovskega časopisa Jewish Review & Observer; Walter Wielowdowski, od poljskega časopisa Kuryer; Joseph Drugociu, od romunskega lista America Roumania; Fred Oberacher, od nemškega Wachter und Anzeiger; Vincent Rastanis, od litvinske Dirve; Vatro J. Grill, od Enakopravnosti; K. W. Zielecki, od poljskega tednika; Zoltan Gombos, od madžarskega dnevnika Szabadsag; Bob Herwald, od Židovskega Jewish World; Sam Bravo, italijanskega tednika L'Araldo; guverner Frank J. Lausche; George Schneider, od nemškega tednika Volksblatt; Sanford Herman, solastnik Foreign Language Newspaper Service, ki je aranžiral ta sestanek; J. Racin, od ruskega časopisa Rodina.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):

For One Year—(Za eno leto)	$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev)	5.00
For Three Months—(Za tri mesece)	3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:

For One Year—(Za eno leto)	$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev)	6.00
For Three Months—(Za tri mesece)	3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

AMERIŠKI NAČIN—KAKO ŽIVETI PO NJEM

Vest o neuspehu delovanja ameriške demokracije v prid vseh Američanov se, kakor vse slabe vesti, širi hitro. Na primer, kadar se članom kake ameriške verske, plemenske ali narodnostne skupine dogodi krivica ali nasilje, svetovni tisk z radijem vred raznese novico od enega konca sveta do drugega v nekaj urah. Po drugi strani se ne širijo zdaleč tako naglo dejstva, da Amerika zagovarja načela enakopravnosti, na podlagi katerih je bila dežela zgrajena. Pogosto taka dejstva niso deležna skoro nobene pozornosti izven kraja svojega izvora. V resnici bi vesti o izvajanju ameriške demokracije doma, ako bi bile v splošnem bolj znane, pomagale tako našim prijateljem kot nasprotnikom do boljšega razumevanja Američanov. In kar je morda še važnejše (v svetu), pomagale bi nemara Američanom samim do boljšega razumevanja in pojmovanja samih sebe in svoje dežele—neglede kako neznatne so nekatere teh vesti.

Čikaški odvetnik, ki je povabil graditelje svoje hiše na gostijo otvoritve iste, je nudil lokalnemu časopisju eno te vrste vesti. Ko je gledal kako se dograjuje njegova hiša na zemljišču, ki si ga je izbral—zemljišče z razgledom na Michigansko jezero—je pričel uvidevati, da je gradnja zmes doprinosa osebnosti in izurjenosti onih, ki so hišo postavljali. To so bili moški s priimki kot Sikstrom, Heanick, Johnson, Fiocchi, Casanova, Walsh, Weinzelbaum, Lutz, Christensen. Nekateri so se naučili svoje stroke v starem svetu—Fiocchi, zidar, v severni Italiji, Heanick in Weinzelbaum, pleskarja in sobna slikarja, na Dunanju, pod staro avstro-ogrsko mornarhijo. Zdaj so vsi ti ljudje združili svojo izurjenost za izgraditev krasnega doma, o kakršnem je čikaški odvetnik dolgo sanjal. Hotel se je izkazati hvaležnega in prav zato je priredil ob priliki otvoritve svojega domovanja domačo gostijo, h kateri je povabil, namesto prijateljev in družinskega sorodstva, kot je ob takih prilikah navada, graditelje hiše in njihove žene. S ponosom v glasu je tekom večera navedel narodnost tesarjev in mizarjev, strehokrovcev, polagovalcev cevi, električarjev, pleskarjev in drugih, ki so z zanosom razkazovali svojim ženam vsak svoj delež doprinosa k zgradnji odvetnikovega doma.

Iste vrste razumevanje in cenitev različnih kultur, ki tvorijo Ameriko, je pogosto opaziti v soseščinah, kakor je razvidno iz poročila časnikarja, ki je obiskal nižje predelje newyorškega East Side (Vzhodne strani). V tem gosto naseljenem in zanikrnem delu mesta je cerkev, ki jo vodi rev. Donald S. Walton za vernike enaindvajsetih različnih narodnosti, vključujočih Kitajce, Portoričane, Italijane, Nemce, Indonezijce, Ruse. Cerkveni obredi so včasih v španščini, drugič v ruščini, kakor tudi v angleščini in hebrejščini, kadar so judovski prazniki.

Pred osemindvajsetimi leti, ko je prišel dr. Walton s svojo ženo, da zavzame mesto pastorja v stari protestantski cerkvi, je kmalu spoznal, da je soseščina, v katero sta z ženo prišla iz koruznih polj države Iowe, povečini židovska. Kot dobra soseda sta postala v soseščini priljubljena, izmenjujoč s sosedi prijateljske posluge in vljudnost.

Ni dolgo tega, ko so ti sosedje priredili vodji protestantske cerkve v svoji sredi (DeWitt Memorial Church) v priznanje za njegovo delovanje sosesko gostijo, h kateri so povabili tudi take, ki niso zmogli cene vstopnice. Tako so se zbrali skupaj ulični kramarji, mali soseski trgovci, krojači, rabinci (judovski duhovni), gospodinje iz delavskih stanovanjskih hiš s svojimi možmi in drugi, ki so tvorili skupino štiristo gostov.

V tem še vedno prenatrpanem predelju mesta New Yorka, kjer se prebivalstvo vedno menja, so ljudje očividno že davno premostili prepad med teorijo in prakso demokracije, neglede na versko, plemensko ali narodnostno ozadje.

Drug primer izvajanja ameriške demokracije v sodelovanju različnih kultur nudi mesto St. Cloud v državi Minnesoti, kakor tudi številna druga mesta in kraji širom Zed. držav. Mesto St. Cloud je slučajno prišlo v dnevne vesti v tem pogledu, ker je eno od 300 ameriških mest, ki so "adoptirala" prekomorska mesta istega imena. Ob koncu maja lani se je župan Malisheski podal z delegacijo meščanov v "adoptirano" francosko mesto St. Cloud na obisk prijateljstva in dobre volje. Pogosto je bil vprašan, kako je mogoče, da v Ameriki lahko mirno in složno žive skupaj ljudje najrazličnejših izvorov.

Kot primer je župan Malisheski navedel slučaj svojega mesta. "St. Cloud," je dejal, "je mesto francoskega imena, ustanovili pa so ga Švedi, v upravi so povečini Irci, četudi je prebivalstvo skoro petdesetodstotno nemškega izvora—baš zdaj ima mesto župana poljske krvi, četudi so Poljaki v manjšini."

Čikaški odvetnik, newyorški pastor in župan mesta St. Cloud nudijo vsak na svoj način vzgled, kako je treba bistveno izvajati ameriško demokracijo, ameriški način življenja. Vsi trije so to napravili enostavno, brez vsakega podčrtavanja ali izrecnega namena in sicer odvetnik v svoji hiši, pastor v svoji cerkveni občini, župan v svojem mestu. Eden od teh je imel priliko, da je svoje izkustvo objasnil ljudem druge dežele (Francije), vsi pa so najboljši vzgled nam samim.

—Common Council

UREDNIKOVA POŠTA

DVE OCENI DRAME "VIDA GRANTOVA"

Zadnjo nedeljo so praznovale Progresivne Slovenke Amerike 15-letnico svojega obstoja. Za to proslavo so organizirale igralsko skupino iz območja clevelandskih slovenskih dramskih zborov za vprizoritev gledališke predstave. Ti so podali globoko zamišljeno Kozakovo štiridejansko dramo "Vido Grantovo" pod režijo Vide Shiffrerjeve in Johna Steblaja.

Ta drama je bila to pot prvič predstavljena naši ameriško-slovenski javnosti. Izšla je leta 1946 v Državni založbi Slovenije. Mnogo se je naglašalo, da je bila ta drama zaosnovana iz preživele stare Jugoslavije, kar je verjetno, vidno pa je, da se ne omeji poosebljenost na posamezno deželo ali narod—in take doživljaje najdemo širom sveta, posebno pa po velikih mestih, kjer je ugnjezdena preobjeta višja človeška družba.

Pisatelj je postavil na sceno industrijalca Granta, njegovo ženo Vido, njegova pol brata Toma in Andreja. Mihael Grant grabežljivi mogotec brezsrčne trde pesti, ljubosumen na svojo ženo Vido, katero je poročil le vsled lepote, ko je bila še zelo mlada—zakon brez ljubezni—zaide v konflikt s svojima pol bratoma, ki sta veliko mlajša in nasprotnih značajev. Tomo je na videz prikupljiv mladenič, a nalezel se je meščanske pustolovščine, dvori pol bratovi ženi Vidi, toda ji ne ostane stanoviten v ljubezni. Vida se počuti nesrečno, prenaša trnjevo pot življenja in ob koncu se je poloti obup, popolnoma izigrana se hoče zastrupiti, kar pa prepreči njena mati gospa Borinova.

Andrej Grant, neodločen študent, je drugačnega nazora od svojega brata in pol brata, rad bi bil idealen, se zaljubi v strojepisko, s katero ima otroka, a na račun tega ga domači mrzijo, posebno pol brat Mihael, ga tako duševno uničijo, da omaga in si konča svoje mlado življenje.

Pisatelj je v tej drami naravnost pokazal rak-rano bogate človeške družbe, katera trpi vsled preobilice in dokazal, da niso vsi ljudje srečni v bogati hiši—družbi.

Prvo, drugo in četrto dejanje se vrši v rezidenci Mihaela Granta in tretje v stanovanju Toma Granta.

Drama "Vida Grantova" je zelo globoka, precej težka za naš ljudski oder in za njeno vprizoritev je potrebno dosti dobre in resne volje. Zahteva vestne režije in dobrega in vestnega igranja. Režiserja Shiffrerjeva in Steblaj sta imela srečo pri oddajanju vlog, kar je omogočilo, da je prišla ta zanimiva drama na naš oder v Clevelandu. Kadar govorimo o režiji, moramo upoštevati dejstva, predvsem v kakšnih okoliščinah se nahaja režiser pri izbiri diletantov za naš ameriško-slovenski oder. Poleg tolmačenja vsebine drame, njene idejnosti in splošno nastrojenostjo ("pilenja," "štimunge"), je treba učiti tudi jezika, izgovorjave. Povedano mi je bilo, da je nastopilo v tej igri dvanajst v Ameriki rojenih mladeničev in mladenk in le štiri osebe s slovensko šolsko jezikovno izobrazbo.

Tako je bilo na prvi pogled opaziti vestno režijo z odersko akustiko in razgibano uravnaveseno spopolnjevanje. Temu je sledilo vestno igranje in so bili vsi glavni igralci na svojem mestu, posebno Steblaj (Mihael Grant) s svojo naravno nadarjenostjo, Florence Yeraj-Slaby (Vida Grantova) z lepim čutnim vzdušjem. Thomas A. Zajc (Tomo Grant) je dobro izpeljal svojo težko vlogo zapeljivca, nekoliko več elastičnosti in malo pažnje naglasu v izgovorjavi bi koristilo v meščanski vlogi. Ta vloga je težka, ker mora igralec igrati največkrat proti svoji dispoziciji in docela poosebiti predstoječi karakter.

Andrej Turkman (Andrej Grant) se je pa očividno srečal s svojo vlogo in je dobro izvršil vlogo nesrečnega študenta. Josephine Milavec-Levstik (Gospa Borinova, Vidina mati), je kot vselej tudi sedaj dobro izvršila vlogo gospe mame. Florence Unetich (bivša strojepiska), je bila ljubka v svoji kratki, hvaležni vlogi.

V manjših in postranskih vlogah "višje" družbe so nastopili Ivan Cech (advokat), Frank Kokal (gospod), Andrew Bozich (zasebnik), Florence Zalokar, Susan Mramor, Katherine Jurman in Josephine Turk (mestne gospodične), Anton Eppich (hlapec), Mary Bozich (služkinja pri Grantu) in Sophie Subel (služkinja pri Tomo Grantu). Napovedovalka je bila pa Marion Bashel.

Na splošno scenerija je bila primerna, v nekaj prizorih niso bili nekateri igralci dovolj glasni. Večje dvorane kot je Narodni dom z obstoječo akustiko, zahteva precej močnega glasu, da ponese v ozadje in balkon. Mnogi diletantje se pa bojijo vzdigniti glas, ker se boje, da ne bi postal kričav. V tem primeru je priporočljivo, da je nekdo pri vaji v ozadju dvorane, ki vodi glasovno vajo.

Udeležba je bila sijajna. Avditorij z balkonom je bil zaseden. Pred začetkom igre je navzoče pozdravila Cecilia Šubelj, glavna predsednica Progresivnih Slovenk. "Pozdrav iz domovine" (Mara Tavčarjeva) je deklamirala Jennie Fatur.

Posetniki igre so se dobro odzvali in na splošno se lahko reče, da je bila dobra avdijenca. Bili so navzoči pa tudi taki, ki očividno niso sledili ali pa razumevali resnosti vprizorjajočega življenja drame—tisti smeh ob usodnih žalostnih momentih, posebno proti koncu četrtega dejanja je bil popolnoma iz reda in ne dela smejalcem nobene časti. Saj še kadar beremo v časopisu o umoru ali drugih hudodelstvih, se ne smejemo, pač pa se nam obraz zresni, in kadar čitamo knjigo, jo čitamo zato, da vemo kaj je v njej. Ko igralec zasliši smeh v takih resnih momentih, se počuti kot "ficek," ga užali in mu jemlje veselje do igranja.

Ob koncu se pa imamo zahvaliti organizaciji Progresivnih Slovenk, režiji in igralcem, ki ste omogočili, da smo imeli veliko užitka od vprizoritve drame "Vida Grantova." Igra je vredna, da se jo ponovi kjerkoli.

Louis Kaferle.

*

Progresivne Slovenke Amerike so praznovale v nedeljo 26. februarja v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. 15-letnico svojega obstanka s Ferdo Kozakovo dramo v štirih dejanjih "Vida Grantova." Ta drama je globoko zamišljeno delo, ki zahteva cele igralce, mnogo vaj in razkošno scenerijo. V bistvu je njeno jedro porazen učinek bogastva in moči industrijskih mogotcev, ter zrcalo njih gnilobe in moralne pokvarjenosti.

V splošnem se slične drame vrše povsod, kjer vlada kapitalistična družba, ketere cil je: kopičenje bogastva na račun ponižanih in zatiranih. Dramo odlikuje: ljubezen, intrige in sovraštvo. Njen avtor je s spretnim peresom globoko posegel v notranjost ostro začrtanih značajev, katerih krasni dialogi se po duhovitosti, slogu in jeziku skoro lahko primerjajo s Cankarjevimi literarnimi deli, dočim je v osebi tovarnarja Mihaela Granta osredočen lep kos Kantorjevega tiranstva in sebičnosti v "Kralju na Betajnovi."

Udeležba na igri je bila naravnost sijajna. Navzočih je bilo nad tisoč ljudi, kar je za dramsko predstavo izredno visoko število. Težko je določiti, v koliko so navzoči to dramo razumeli in uživali, toda nikakršne časti pa ne delajo sebi tisti, ki se ob tragičnih prizorih smejejo. Igro sta režirala Vida Schiffrer in John Steblaj. Vida je ena izmed redkih turojenih deklet, ki se pridno udejstvuje pri naših naprednih organizacijah, dočim je Steblaj izkušen veteranski igralec in režiser.

Z diletantskega stališča so glavni igralci izborno rešili svojo nalogo, dočim so bile nekatere manjše vloge bolj površno odigrane. Industrijalca Mihaela Granta je izvrstno pogodil John Steblaj, kar smo že v naprej pričakovali. Ta vloga zahteva oblastnega in sebičnega tirana, ki mu ni nobena žrtev prevelika za dosego svojega cilja. Vsled pohlepa po moči in še večjem bogastvu, se naseli v njegovi družini silno sovraštvo, ki končno spravi v obup celo njegovo lastno ženo Vido. Steblaj poseduje vse Grantove lastnosti. Njegova igra je bila prepričevalna in naravna. Odlikuje ga tudi pravilno naglašanje in odersko narečje.

Njegovega polbrata arhitekta in lahkoživca Toma Grantova je igral postaven turojen fant Thomas A. Zajc, katerega smo imeli priliko videti v slični vlogi že v drami "Kamnolom." Če izvzamemo še nekoliko okorno slovenščino in eleganco v kretnjah, je bil Tom cel ljubimec in drzen pustolovec, kakoršnega bi težko nadomestili. On poseda doker igralski material, ki se bo odlikoval, kadar bo izpolnjen. Upamo, da ga zopet kmalu vidimo na odru.

Drugega polbrata in študenta Andreja Granta nam je imenitno podal Andy Turkman. Njega smo že večkrat videli na odru, toda nam ni še nikdar izklesal takega oderskega tipa kot sedaj. Zdi se, da je bila za njega ta vloga "made to order." Dasi je imel z bivšo strojepisko že nezakonskega otroka, je bil vendar človekoljub z visokimi ideali, ki se kar ne more prilagoditi. Ker se čuti osamljenega prične omahovati. In ko še bratova žena Vida odkloni njegovo ljubezen, si v obupu konča življenje.

Naslovno vlogo Vido Grantovo je imela znana karakterna igralka Florence Yeraj-Slaby. Kot vedno, je tudi sedaj pokazala izredno igralsko nadarjenost. Njen siguren nastop, uglajene kretnje, izražanje čustev in mimika že skoro mejijo na popolnost. Le škoda, da nima jačjega glasu, da bi jo tudi ljudje v zadnjih vrstah slišali. Florence je imela izredno težko vlogo, v kateri se je morala suženjsko pokoriti muham brezobzirnega soproga. Ko ji je pričel presedati, se je odločila za lahkoživca Toma Granta. Pa je ostala zopet prevarjena. V svojem obupu se zateče k strupu, toda njena mati jo reši.

Vloga njene matere gospe Borinove je bila v rokah Josephine Milavec-Levstik. Njo ni treba predstavljati, ker jo vsak pozna po njenih številnih uspešnih nastopih v drami in petju. Vidino skrbno mater je igrala kot pač ona sama zna. Napram hčeri je bila nežna in ljubeča, pred Grantom pa jo je barnila kot levinja svoje mladiče.

Florence Unetich je imela manjšo vlogo bivše strojepiske, katero je presenetljivo dobro pogodila. Kot nezakonska mati z razvitimi čuti je ugodno vplivala tudi na obupano Vido in s tem preokrenila smer njenega mišljenja.

Dalje so v manjših vlogah kot Grantovi gostje nastopili sledeči: Ivan Čeh, Frank Kokal, Andrew Bozich, Florence L. Zalokar, Susan Mramor, Katherine Jurman in Josephine Turk. Ta prizor se je vršil v Grantovi hiši po krokanju v kabaretu, zato smo od gostov pričakovali več življenja, smeha in tudi ljubimkanja. Anton Eppich je imel kratko vlogo hlapca. Mary Bozich in Sophie Subel ste zadovoljivo igrale Grantove služkinje.

Zelo je ugajala deklamacija "Pozdrav iz domovine," ki jo je za to priliko spisala Mara Tavčarjeva iz Ljubljane. Deklamirala jo je Jennie Fatur kot jo zna le ona. Dosegla pa bi še večji učinek, če bi se jo naučila na pamet.

Progresivnim Slovenkam iskreno čestitamo na njih uspehu z dramo "Vida Grantova." Želeti bi bilo, da bi nam še večkrat podale dramske predstave, toda če le mogoče s sodelovanjem že obstoječih dramskih društev, ker so tudi ista upravičena do priznanja.

Frank Česen.

Darovalci za orglice za slepo mladino

Prejeli smo sledeče prispevke za nabavo orglic za slepo mladino Slovenije:

Od prireditve Ženskega odseka SDD na Waterloo Rd. in Progresivih Slovenk krožek št. 1 čisti preostanek $169.75.

Progresivne Slovenke št. 16 Strabane, Pa., $25.

Federacija SNPJ društev zapadne Pennsylvanije, poslano po J. Kvartichu, $25.

Mrs. A. Bezek poslala vsoto $33, ki jo je darovalo društvo št. 119 SNPJ, Chicago, Ill., in po en dolar sledeče članice: Mrs. Prosen, Mrs. Kucler, Mrs. Lenarsic, Mrs. Klavzer, Mrs. Spacapan, Mrs. Malavasic, Mrs. Novak, Mrs. Mahnich, Mrs. Kozina, Mrs. Kuznik, Mrs. Nagode, Mrs. Jerep in Mrs. Bezek.

Ženski odsek SNPJ društva Waukegan, Ill., $10., poslala Mrs. Mahnich, skupaj z zgoraj omenjeno vsoto (?).

Po $5: Mr. in Mrs. Bizjak, Mr. Frank Slejko, Mr. in Mrs. Susnik v spomin pok. J. Batich in ponovno $5 za orglice, Mr. Peter Ster v spomin za pok. Adolph Grajzer, Mr. in Mrs. Andy Gorjanc, Mr. in Mrs. K. D. $3, Mrs. Jennie Godec $2.40, Mr. in Mrs. Lemut $3.50 in Mr. in Mrs. Sterle $2.

Mrs. Poznic izročila $10, ki jih je nabrala med prijateljicami.

Mrs. Frank $2, Mrs. Poznic in Mrs. Bartol po $1.50 ter po $1 Mrs. Kante, Mrs. Pakis, Mrs. Vokac, Mrs. Fajdiga, Mrs. Ule, Mrs. Omerza in Mrs. Sirc.

Dalje po $1: Mrs. Lah, Mrs. Mramor, Mrs. Ivancic, Mrs. Severevic, Mrs. Kertel Mrs. Oblak, Mrs. Ivana Ljubi in Mrs. Amalia Bozeglav, izročila Mrs. Bozic.

Vsem darovalcem v imenu slepe mladine najiskrenejša hvala!

M. Vidrich, tajnica.

Razno iz Collinwooda

"Kaj sem videl za 'železnim zastorjem'?" mi je rekel poznani trgovec, lastni Century Tire Shope Joe Dovgan pred par dnevi. "Pridi v sredo večer k Mr. Levstiku in tu boš videl tudi ti, to kar sem jaz videl za nepredornim železnim zastorjem v Jugoslaviji."

Znano vam je, da se je Mr. Dovgan povrnil pred par meseci iz obiska svojih staršev. Ko je bil doma, kjer je bil rojen je tudi posnel veliko filmskih slik v barvah in te nam je "za premijero" kazal ta dan. Dasiravno Joe ni poklicni fotograf, pa je vseeno posnel res prav dobre slike in te bo kazal v nedeljo 6. marca na prireditvi Progresivnih Slovenk v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.

V teh slikah boste videli sledeče kraje in vasi: Šembije, Bač, Knežak, Trnovo, Ilirsko Bistrico, Podstenje, Smerje, Janežovo Brdo, Opatijo, Postojno, Male Reberce na Dolenjskem, Velesejm v Zagrebu, Podtabor, Reško dolino in mašo v Knežaku. Tesače za obnovo, kraje, kjer so partizani zaustavili nemško vojsko in grobove nemških vojakov.

Posebno interesentno pa bo za videti te slike za sledeče, ki bodo videli na slikah svoje brate, sestre in starše: Joe Šekinc, John in Tony Novak, Mary Urbančič, Joe in Mary Malečkar, Andy Malečkar, Jennie Primc, Frank Šajn, Mary Vrh, Mary Tomšič, Joe in Tony Primc, Mrs. Šorn, Mr. Poljšak, Rudy Tomšič, Mr. in Mrs. Joe Pugelj, Anton Mrsnik, John Mrsnik, Mrs. Kovačič, John Sterle, Mrs. Colarič, Mr. in Mrs. Trebec, Mr. in Mrs. Bostjančič, Rose Janes, Mary Morela, John Bradač, John Pizem itd. Kakor sem že omenil, te slike boste lahko videli v nedeljo v Slovenskem delavskem domu v spodnji dvorani.

V University bolnišnici se nahaja poznani, ustanovni in vsa leta aktivni član zbora Jadran Mr. Joe Planinc iz 15810 Parkgrove Ave. Želimo mu, da se kmalu povrne na svoj dom zdrav, da bo lahko še na mnoga leta prepeval in sodeloval pri naši kulturi.

Pozabljeni kulturni delavci. Eni izmed najbolj pozabljenih kulturnih delavcev pri naših dramskih društvih so "oskrbniki garderobe" in ena izmed teh je Mrs. Louise Zabukovec, katera že mnoga leta opravlja to nehvaležno delo. Imel sem priliko pri zadnji Verovškovi igri "Volkodlaki" videti, kako skrbno, snažno in v redu ima ona vse kostume, tako da se človek prav nič ne boji obleči v te kostume. Na dan igre in pri vajah, to je pač naravno, da je vse razmetano, toda ona vse to prav lepo pospravi, opere in zloži v shrambo. Dasiravno ni še nikoli nastopila v igri kot igralka, pa je ona vseeno navzoča pri vseh glavnih vajah in zato dobro delo, ki ga ona vrši že toliko let, je nekako preveč pozabljena. To je zelo nehvaležno delo.

Vincent Coff,
17802 Delavan Rd.

Ali ste naročnik "Enakopravnost?" Če ste, ali so Vaši prijatelji in znanci? "Enakopravnost" je potrebna vsaki družini zaradi važnih vesti in vedno aktualnih člankov! Širite "Enakopravnost!"

Po 22 letih na obisku v rojstni domovini

Milan Medvešek

9

Obiskali smo tudi zvezni urad za socialno zaščito v Beogradu. Sprejel nas je poleg drugih predstavnikov te ustanove tudi njen načelnik dr. Rudi Kojevski. On je še prilično mlad mož, a je glavni ravnatelj socialne zaščite za vso Jugoslavijo.

Z Mirkom Kuhljem sva navadno orala ledino pri teh sprejemih, namreč stavljala uvodna vprašanja in se "mučila" s srbohrvaščino. Kmalu pa se je izkazalo, da je dr. Kojevski Slovenec in tako smo takoj udarili po slovensko, pa če so ostali delegati in predstavniki zveznega urada za socialno zaščito razumeli ali ne.

S Kojevskijem sva se srečala ponovno pri Rdečem križu, kjer mi je povedal, da je kmalu po mojem odhodu prišel v Novo mesto kot mlad sodnik in da pozna mnogo mojih prijateljev iz mladih let.

Kojevski mi je tudi pravil, kako je bil med okupacijo nekaj časa zaprt v istem poslopju v Novem mestu, kjer je bil poprej sodnik. Nato pa so ga odgnali v koncentracijsko taborišče na otok Rab, po italijanski kapitulaciji pa je vodil borbo proti Nemcem.

Glede socialnega zavarovanja naj le omenim, da je izredno obsežno in najbrže najpopolnejše v Evropi. V sklad prispevata država in delavec. Toda najbrže bo delavec kmalu prenehal plačevati v ta sklad in ga bo država sama vzdrževala, saj tako nam je zatrdil eden glavnih jugoslovanskih voditeljev Boris Kidrič. Dejal je, da je nameravala država že l. 1949 prevzeti vsa vplačila, a še ni bilo dovolj denarja v tem fondu in da je potrebno, da delavci plačujejo še nekaj časa.

Posetili smo tudi razne klinike, poliklinike in večje število otroških jasli. Name so naredile zlasti globok vtis otroške jasli. Beseda "jasli" mi sicer ne ugaja, a toliko bolj delo, katero vršijo te ustanove.

Danes imajo svoje otroške jasli mnoge tovarne, uradi itd. Mati gre na delo, a otroka zanese v otroške jasli, kjer ima skrbno nego in nadzorstvo poklicnih bolničark in medicinskih sester. Tako lahko mati v največjem miru dela v tovarni ali pisarni ali kje drugje, dobro vedoč, da je njen otrok v skrbnih rokah.

V Beogradu je že precejšnje število teh jasli, a sorazmerno ne toliko v drugih mestih. Najmodernejše otroške jasli pa smo videli v Skoplju, Makedonija. Res imenitne ustanove, a silno bedasto ime! Ime "jasli" naj bi še nadalje ostalo za krave, ne pa za otroške varovalnice!

Ker sem že pri imenih raznih zavodov, naj omenim, da so v novi Jugoslaviji sprejeli oziroma po ruščini povzeli mnogo monstroznih skovank. V tistem prvem navdušenju za Sovjetsko unijo so menda skušali posneti vse po Sovjetski uniji, ruski jezik pa je poln tujih besed. Ko sem prišel v Novo mesto, sem srečal mlado dekle, katera mi je bila predstavljena kot profesorica angleščine in ruščine. Mislil sem, da poučuje na gimnaziji in sem ji že hotel priporočiti mojega nečaka Ljubota, kateri se ne uči preveč pridno, toda povedala mi je, da ne poučuje na gimnaziji, pač pa na — EKONOMSKEM TEHNIKUMU.

"Oprostite," sem ji dejal, "sicer obe ti besedi dobro poznam, vendar pa je potrebno, da mi raztolmačite, kakšna je prav za prav ta šola, katero ste krstili s to tujo spako!

Marija, kakor je ime dotični profesorici, mi je pojasnila, da ta šola odgovarja nekdanji višji trgovski šoli, nato pa pristavila, da tudi njej ničkaj ne ugaja to ime. Glede teh besednih spak bi lahko napisal še marsikaj, toda mislim, primera o "ekonomskem tehnikumu" pove vse. Prepričan sem, da bodo pričeli v Jugoslaviji prej ali slej čistiti s to besedno navlako.

Zopet sem zašel s tira. V Beogradu smo si tudi ogledali polikliniko za zobe. Oni, ki delajo po tovarnih in uradih, so upravičeni do zastonjske posluge. Toda v Jugoslaviji primanjkuje zlata za zobne krone in tako se svetijo iz ust zobje iz "brezmadežnega" jekla (stainless steel). ali je morda kakšna podobna kovina.

Naša delegacija je bila pred odhodom iz Beograda tudi sprejeta pri zveznemu ministru za delo Ljubu Arsovu. Kakor večina jugoslovanskih vladnih predstavnikov in voditeljev, tako je tudi minister za delo še mlad. Po narodnosti je Makedonec.

On nam je pripovedoval o delavstvu vobče in težavah, ker ni na razpolago dovolj kvalificiranih delavcev. Dejal je, da bi lahko jugoslovanska industrija absorbirala vse ameriške brezposelne delavce.

Z njim smo se tudi pogovarjali o sporu med Kominformo in Jugoslavijo. Da je ta spor prizadel jugoslovansko industrijo, si lahko vsakdo misli. Vsi jugoslovanski voditelji govorijo trpko o tem sporu, vendar pa radi tega ne bruha iz njih ne sovraštvo do narodov v sovjetskem bloku in ne do voditeljev kominformskih držav. V Beogradu smo opazili tudi Stalinove slike, in sicer v raznih uradih in tovarnah, v ostalih jugoslovanskih republikah pa le tu in tam. O tem nesrečnem sporu več pozneje, prav za prav dotaknil se ga bom zdaj nekoliko in ob drugi priliki nekoliko.

Dalje smo bili povabljeni v glavni stan vseh beograjskih unij, kakor tudi v stan vseh enotnih jugoslovanskih sindikatov ali unij. Tu smo srečali tudi moža, kateri je dejal, da je učenec našega starega delavskega pobornika Etbina Kristana.

Pri sprejemu pri odboru vseh beograjskih sindikatov je bil navzoč tudi predsednik pekarske unije Mladen Bogosavljević. On je preživel mnogo let v Ameriki, katero pozna zelo dobro in obvlada izvrstno tudi angleščino. V Zedinjenih državah se je udejstvoval kot organizator rudarske unije. Zelo me je presenetil, ko je povedal, da je bil učenec našega Etbina Kristana in mi dejal, naj ga najprisrčneje pozdravim in mu naročim, naj pride pogledat novo Jugoslavijo.

Bogosavljević pa ne pozna samo Amerike in življenja povprečnega jugoslovanskega izseljenca, marveč tudi Sovjetsko unijo, kjer je po odhodu iz Amerike živel 20 let.

Mož je izboren govornik, kot so menda vsi komunisti. Pripovedoval nam je, kako je posvetil vse svoje življenje delavsko-revolucionarnemu pokretu, se iz samega idealizma, bolje rečeno vere v Sovjetsko unijo, napotil tja, kjer je pomagal mnogo let graditi nov gospodarski red, po osvoboditvi Jugoslavije pa je bil poslan domov, da doma pomaga utrjevati in širiti komunistične nauke.

V Jugoslaviji se je hitro vključil v delo in pridno širil svoj evangelij o Sovjetski uniji, toda sedaj je nad sovjetskimi voditelji, katere je naravnost nost oboža, silno razočaran in izrekel je marsikatero pikro na njih račun. Kakor sem že omenil, naša delegacija ni slišala kakšnih strastnih izbruhov proti sovjetskim voditeljem od strani vladnih zastopnikov, a marsikatero pikro od strani voditeljev unij in drugih organizacij. Spretno, zgovorno in s številkami ti dokazujejo, da je Jugoslavija šla veliko dlje v "socializem" kot njene sosede: Romunija, Bolgarija, Albanija, Čehoslovaška, Madžarska in Poljska. (Dalje prihodnjič)

Naznanilo in zahvala

Globoko potrti in žalostnega srca naznanjamo vsem sorodnikom in prijateljem, da je kruta smrt pretrgala nit življenja ter nas je za vedno zapustil naš ljubljeni soprog, oče in edini sin

1925 1950

Adolph Grajzar

Zatisnil je svoje mile oči po težki bolezni dne 30. januarja 1950.

Pogreb se je vršil dne 2. februarja iz Joseph Želetovih prostorov na Riverview pokopališče, kjer smo ga položili k večnemu počitku v naročje materi zemlji.

Blagopokojnik je bil rojen dne 22. januarja 1925 v Clevelandu, Ohio.

V dolžnost si štejemo, da se tem potom iskreno zahvalimo vsem sorodnikom in prijateljem za krasne vence cvetja, ki ste ga položili k njegovi krsti. Ta dokaz vaše ljubezni napram njemu nam je bil v veliko tolažbo v dneh žalosti.

Hvala vsem, ki so dali svoje avtomobile brezplačno v poslugo za spremstvo pri pogrebu.

Srčna hvala vsem onim, ki so darovali v gotovini. Hvala vsem, ki so se prišli poslovit od pokojnika, ko je ležal na mrtvaškemu odru, ter vsem, ki ste ga sprejmili na njegovi zadnji zemeljski poti na pokopališče.

Zahvalo naj sprejme Joseph Želе in sinovi pogrebni zavod za vzorno voden pogreb in najboljšo vsestransko poslugo.

Končana je Tvoja zemeljska pot, ljubljeni! V cvetu mladosti si moral umreti tako mlad, poln nad za bodočnost. Za Teboj žaluje Tvoja zvesta družica in mala hčerka, ki ne bo nikoli poznala svojega očeta. Bridko Te objokujeta oče in mati, katerima je bil odvzet edini sin, edino upanje in ljubezen. Zaman vse! Ker kar vzame smrt, ne da več nazaj. Spominjali se Te bomo z ljubeznijo v molitvi, dokler se ne snidemo na kraju večnega miru in blaženstva —nad zvezdami.

Spavaj mirno v rodni zemlji. Snivaj sladko večni sanj!

ŽALUJOČI OSTALI:

CONSTANCE, soproga
CATHERINE, hčerka
FRANK in ANA, oče in mati
in sorodniki

Cleveland, Ohio, dne 1. marca 1950.

OBLAK MOVER

Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo garantirano in hitra postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega znanca

JOHN OBLAKA

1146 East 61st St. HE 2730

N. J. Popovic, *Inc.*

IMA ZASTOPSTVO

Chrysler - Plymouth avtov

PRODAJA NAJNOVEJŠE 1950 IZDELKE KOT TUDI RABLJENE AVTE

V zalogi ima razne dele in potrebščine za avte ter izvršuje razna popravila po tovarniško izurjenih mehanikih.

8116 LORAIN AVE. **ME 7200**

NICK POPOVIC, predsednik

ZAVAROVALNINO

proti

ognju, tatvini, avtomobilskim nesrečam, itd.

preskrbi

Janko N. Rogelj

6208 SCHADE AVE.

Pokličite:

ENdicott 0718

ANTON INGOLIČ:

MLADA LETA

POVEST

(Nadaljevanje)

Marta je prišla mnogo prezgodaj na postajo. Ni mogla dočakati, da ga spet vidi. Tam zgoraj na Oglenšaku je bilo ta teden grozno. Upravitelj jo je venomer zalezoval, ji govoril osladno ali ji pa grozil. Hvala Bogu, še en teden in potem bo dva meseca doma!

Ko sta prišla s Tinetom iz Tibone med travnike, jo je Tine objel okoli pasu in ji govoril o vsem, kar je zadnje dni prišlo vanj. Marta se je izgubljala v njegovih besedah. Še nikoli ji ni bila pot na Oglenšak tako lepa! Navadno je bila zanjo pusta in dolga. Sedaj pa tako opojna in kratka. Sama ni vedela, kdaj sta se povzpela na hrib med gozdove, kdaj se je Tine sklonil k njej in jo poljubil, potem pa spet pel o svoji ljubezni. Kaj vse je tudi ona čutila, toda ni mogla povedati. Če je poskusila, so ji prišle solze v oči in ji je beseda zamrla v grlu.

Šele pozno zvečer, ko je upravitelj odšel, sta ostala Tine in Marta sama v gostilniški sobi, ki je ležala tik Martine. Tine ji je prigovarjal, naj odideta rajši v njeno sobo, kjer bosta vsaj za nekaj časa popolnoma sama. Potem se on vrne sem, kjer bo spal na tistile postelji ob onih vratih, ki vodijo v sosednjo sobo. Marti je bilo vedno težje, najrajši bi kar vso noč sedela tu, da bi Tine ne zvedel, da je tam za onimi vrati njena soba. Nazadnje se je vendar dvignila, šla k vratom ob postelji, vzela ključ iz torbice, jih odklenila in dejala tiho:

"Tu je moja soba."

Tine je prepaden obstal na pragu.

"Tu? Že vse leto?"

"Da, že vse leto."

"Tik gostilniške sobe? To je vendar nemogoče! Pisala si mi, da stanuješ v gostilni, toda jaz sem mislil, da ločeno od gostilniških sob."

Marta se ga je oklenila in ga odvedla v sobo:

"Nisem se ti upala povedati. Ti bi se bil preveč vznemirjal. Saj se mi ni zgodilo nikoli nič hudega, dasi je bilo strašno."

"Povej mi, sedaj vse, kar si zamolčavala v svojih pismih."

In Marta mu je povedala.

Izprva samo kakšno malenkost tu ali tam. Potem pa vse. Bilo ji je, da je morala izpovedati ves strah in vso grozo, ki jo je doživela sredi teh hribov.

Tine je poslušal. V prsih ga je tiščalo.

Oh, kako pa je on živel medtem, posebno zadnje mesece! Ali ni dolžan, da ji sedaj tudi on pove vse, o Dori in tisti blondinki?—Ne, ne, tega sedaj še ne more! Marti bi bilo preveč hudo. Toda povedal ji bo, mora ji povedati. A drugič! Sedaj je še tako otroško lepo, da bi umrla od žalosti.

In govoril ji je o brezmejnem hrepenenju, ki ga je bil poln prve mesece, o nočeh, ko je šele proti jutru zatisnil oči, o dnevih, ko je begal po pariških ulicah in iskal Marte, ki je bila tako daleč. O, kako si je tedaj želel njenih pogledov, njenih besed in poljubov.

Tine je govoril, toda Martina lepota ga je vedno bolj omamljala. Postajalo mu je toplo in opojno. Utihnil je, se oklenil Marte in iskal njenih ustnic.

Tudi Marta je obmolknila od sreče in od nečesa neznanega, ki jo je omamljalo in ji napravljalo vsak Tinetov poljub tako opojno sladek, da je kar vzdrhtela.

O, toliko sladkosti še ni užila niti v sanjah!

Tine jo je privijal k sebi kakor nekaj, kar je bil že skoraj izgubil in je sedaj spet našel. Ni se mogel nagledati njene lepote, njenih zardelih lic in bleščečih oči, ni mogel vsrkati z enim poljubom vse sladkosti in opojnosti njenih razgretih ustnic. Še in še jo je moral poljubiti, čutiti ob sebi njena mehka lica. Kakor od nekod daleč je slišal Martin glas, ki mu je prigovarjal, naj gre spat. A on jo je prosil, naj bo še pri njej, saj v sosednjo sobo bo že prišel! Čudovito, tako blizu si bosta čez noč.

Marti je bilo za trenotek, da ni nič več jasnega vedela, samo Tinetove ustnice je čutila na svojih in se izgubljala v opojnost.

Nenadoma pa se je zgrozila, sama ni vedela pred čim, le čutila je, da mora od Tineta. Prosila ga je, naj odide. Toda Tine je ni izpustil iz objema, še tesneje jo je privil k sebi in začel govoriti. O, kako čudovito je govoril!

Ah, sedaj pač ne bo mogla uiti iz te sladkosti, ne bo se mogla več ubraniti Tinetovih poljubov, toplih in dolgih, da ji zastaja srce. Saj ne ve več, kje je. Ali je dan ali noč. Ali resnica ali sen.

Nenadoma pa se je izvila iz njegovega objema in planila k mizi. Njene oči so bile polne groze in strahu, roke je krčila kakor v obupu in glas ji je bil potrt:

"Ne, ne, Tine! Pojdi . . . pusti me! Bojim se . . . bojim se te tvoje ljubezni . . . Tine, prosim te, pojdi! Jutri se bova spet videla . . . Jutri, Tine . . . Imam te rada, a sedaj pojdi, Tine!"

Tine je stopil proti nji, a Marta se je umaknila k oknu, v njenih očeh je bilo še več groze, obraz se ji je spačil in drhtel, Tine je še vedno čutil njeno toplo telo ob sebi. Da, šele nocoj ga je občutil, dosedaj ga ni videl.

Toda od nekod je segal vanj njen proseči glas, od nekod so ga gledale v strahu in grozi drhteče oči.

"Tine, prosim te, pojdi leč . . . Glej, jutri se bova spet videla . . . Jutri navsezgodaj, Tine . . . In potem pojdeva skupaj domov . . . Če me imaš rad, potem pojdi!"

O, seveda jo ima rad! Saj zato pa ne more oditi. Mora, mora jo spet prižeti k sebi in piti iz njenih ustnic!

Planil je k Marti in jo z vso silo potegnil k sebi.

Tedaj pa je jasno opazil Martine široko odprte oči, polne groze in strahu, opazil je njen raztrgani obraz in drhteče roke.. Zdrznil se je in se za hip zavedel.

Saj to je blazno, kar počenja!

"Lahko noč, Marta! Zakleni vrata!"

FERDO GODINA:

BELE TULPIKE

ROMAN

(Roman je bil spisan leta 1941)

(Nadaljevanje)

Nastal je mir. Čutil sem trdno roko gospoda Cotlina, ki vodi vso mlajšo gospodo. Take prilike še nisem do sedaj imel, da bi ga videl, kako ima ob taki priložnosti prvo besedo. Vesel sem bil, da je iz moje domače fare in da ga že poznam od mladosti. Le moji grehi in potovanje v Maribor me je zadržalo, da se tudi jaz nisem oglasil in kaj povedal.

Po končanem sestanku je nastal prijeten pogovor med gospodi. Administrator, kakor ga je nazval dekan, je po sestanku takoj vstal in šel. Mene pa je prijelo, da bi šel pozdravit našega plebanuša. Ker sem bil še z večino gospodov nepoznan, se tudi v pogovore nisem spuščal.

Vstal sem in sem šel na konec mize, kjer sta še sedela plebanuš in dekan.

"Hvaljen Jezus," sem jima pretrgal pogovor. Plebanuš je ravno hotel dekanu nekaj povedati.

Takrat bi se najrajši pogreznil v zemljo. Tako me še gospod plebanuš ni nikoli pogledal. Hladno, ne vem, kako. Samo tako mi je postalo, kot bi mi porinil nož v srce.

"No," je rekel, kot da se še nisva nikdar videla. "Lendava ni zate." Dekan je gledal na mizo.

Nekaj me je še vprašal o Lendavi, pa ne vem več, kaj. Pogovor ni imel ne glave ne repa. Šel sem iz obednice v svojo sobo. Ko sem obrnil ključ za seboj, sem obstal. Moja veverica je skočila iz svojega gnezda na mizo. Gledala sva se.

Oči so mi zalile solze. Res, solze. Kdaj že nisem jokal. Tokrat pa sem jokal kakor malo dete. Sedel sem na divan. Veverica mi je skočila v naročje.

Gore, kje so gore daleč od vsega tega hrupa? Zakaj nisel ostal tam in bi počasi umiral? Bogu bi bilo ljubše. Tudi Rahele ne bi nikdar spoznal.

Njene lepe, velike oči me gledajo. Gledajo me in tega ne sme biti konec! Ali grešim, če te ljubim, če te imam rajši kot vsakega drugega človeka? Ne! Bog tega ne zameri. Nisem se te dotaknil z nobeno grešno mislijo.

Izmučen bi skoraj zaspal. Iz sna me prebudi smeh. Čez dvorišče mimo mojega okna so šli in se veselo razgovarjali dekan, plebanuš Cotlin in še dva druga gospoda. Šli so čez dvorišče na vrt, ki je bil dvignjen v hrib.

Vstal sem in sem stopil k oknu. Vse sem čutil prej kot veselje, da vidim plebanuša. Odbil me je, kakor je znal samo on. Vsega, kar sem cenil prej na njem, sem se z gnevom spominjal.

Smeh in nerazločne besede so prihajale sem čez dvorišče. Kaj je to? Mogoče govorijo o meni! Pod smrekami niže vrta je raslo sedem ali osem smrek. Tu sem imel svoje motorno kolo. Šel sem k motorju in sem roval v njem, kakor bi ga popravljal. V resnici pa sem prisluškoval pogovoru gospodov.

"Tudi kaplani bodo morali pomagati. Jaz pošljem oba svoja," je govoril dekan.

"Salezijancem je treba pisati. Dali nam bodo gotovo tri gospode, ki bodo stalno spovedovali. Gospode pa je treba naprositi sledeče: za vsako dušo, ki s turniške fare ni bila že deset let pri spovedi, naj vsak spusti v vrečico zrno koruze, za dušo pa, ki ni bila pet let, pa pšenično zrno. Kajti fara administratorja Grafiča je ena najbolj zanemarjenih. To bomo po kongresu sporočili škofu. Ne samo, da zanemarja administrator svoje ovce, s svojim obnašanjem in s svojo nošo škoduje duhovniškemu ugledu. Slabega vzgleda našemu mlademu naraščaju ne sme dajati, za to moramo skrbeti."

Presunilo me je. Nisem še slišal o takih borbah med duhovniki samimi. Duhovnika sem si mislil vedno izven vsakdanjega življenja, videl sem ga samo pred oltarjem.

Sonce se je nagibalo. Samo vrhovi smrek so še bili rdeče pobarvani. Zgoraj na hribu je stal grad lepo ožarjen. Vojaki so čistili šipe. Nekdo je v hribu pel in potem zavriskal. Na vrtu pa so se še dolgo pogovarjali.

Ko se je že moja veverica spravila spat, so prišli iz ute. Pred farofom na cesti jih je čakal avto. Od dekana so se poslovili plebanuš Cotlin in oba gospoda smeje in dobre volje.

Poti, ki so se pri farofu razcepile v tri smeri, ena proti Sveti Trojici, druga h grajskim granarom in tretja k staremu gradu in še naprej do farofških goric, so bile mehke. Pot, ki se je dvigala k Sveti Trojici, je zavila takoj v globok klanec.

Po njej sem najrajši hodil. Takoj za farofom me je zajel prijeten hlad. Ko je povsod drugod, po hribih in v ravnini cvetel dan, me je tu osvežila hladna sapa. Zemlja, ki je bila na obeh straneh klanca, je dišala, dišale so korenine starih orehov in kostanjev. Tu sem navadno obstal, odpel sem si suknjo, se odkril in začel moliti brevir.

Tudi dan po sestanku sem šel po tej poti. Kadar koli sem imel težko srce, sem se napotil h kapeli. Pot me je utrudila, potožil sem Bogu svoje težave in potem sem se potolažen vrnil.

Prišel sem v klanec. Bil je že topel dan. V klancu pa je bil hlad. Počasi sem se dvigal. Zrak je postajal prijeten in sem od goric je prinašal veter duh po dozorevajočem grozdju.

Breskve in marelice so zgore le in kjer koli ob poti sem s čevljem udaril v še nedozorel oreh. Napol zelen list se je spustil od časa do časa z vej. Grmovje je preplela bodeča kupina.

Molil sem brevir in sem šel počasi k Sveti Trojici.

Veliki klopotec v goricah advokata Sukiča se je počasi obrnil proti Murskemu Središču. Vetrnice so se začele vrteti. Tolkač je udaril ob desko, da je odmevalo po hribu. Vrabci so leteli proti mestu. Sraka se je odtrgala od hriba in zaplavala v ravnino.

Opravil sem molitev. Dihal sem sveži zrak. Moje zdravje ni bilo trdno, tega ne morem reči. A počutil sem se dobro.

Prišel sem na vrh prvega klanca. Utrujen sem bil in zahotelo se mi je počitka. Za grmovjem sem si poiskal senco. Legel sem v travo. O, bili so to trenutki po težkem dnevu in po slabo prespani noči! Sanjal sem vso noč. Vozil sem se z motorjem, nekdo me je podil in sem padel. Vse se je vrinilo v sanje, da sem bil zjutraj zmučen pred oltarjem.

Trava je dišala. Spodaj v klancu je nekdo vpil nad kravami. Peljal je vodo v breg. Kola so škripala in živina je težko dihala. Slišal sem to gori nad klanec.

(Dalje prihodnjič)

V "Enakopravnosti" dobite vedno sveže dnevne novice o dogodkih po svetu in doma!

DRVA NAPRODAJ

Bukova, javorjeva in 36-40" dolga. Dobra za kurjavo v fornezu, ognjišču ali peči.

Pokličite

Wickliffe 845 W 1

B. J. RADIO SERVICE

1363 E. 45 St. — HE 3028

SOUND SYSTEM

INDOOR—OUTDOOR

Prvovrstna popravila na vseh vrst radio aparatov

Tubes, Radios, Rec. Players

Vse delo jamčeno

Zakrajsek Funeral Home, Inc.

6016 ST. CLAIR AVENUE

Tel: ENdicott 3113

THE FIFTH WHEEL RESTAURANT

3241 ST. CLAIR AVENUE

JE SEDAJ POD NOVIM VODSTVOM

Za dober obed kadarkoli obiščite našo restavracijo, kjer je posebnost prvovrstna nemška in madžarska kuha. - Odprto 24 ur na dan.

V SOBOTO v opolnoči

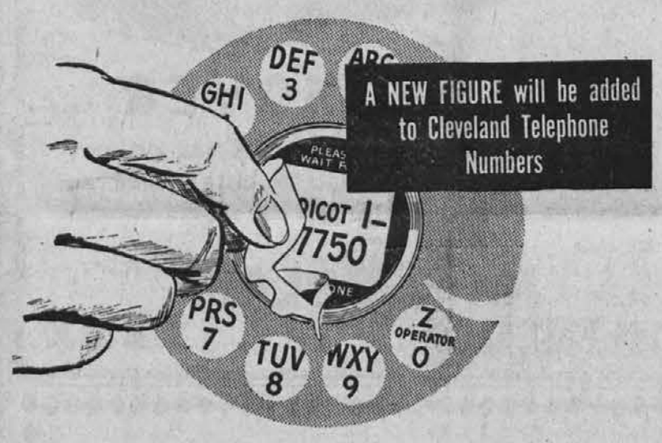

• V soboto opolnoči bo večina telefonov v Greater Clevelandu imela nove vrste številke. Namesto samo imena, bodo telefonski uradi v Clevelandu imeli ime POLEG številke. Vaša nova telefonska številka je pod rumeno masko na vašemu telefonu (dial). Odstranite masko v soboto predno greste k počitku. Po polnoči morate rabiti nove vrste številke, ko telefonirate.

3 STVARI ZA STORITI po polnoči v soboto

1. **Odstranite rumeno masko** s vašega telefona. Vaša nova telefonska številka se nahaja pod njo.

2. **Vedite številko,** ki jo hočete, predno kličete. Poiščite jo v vaši novi PLAVI telefonski knjigi. Skoro vse številke v vaši stari sivi knjigi so nerabne.

3. **Pokličite novo številko** imena urada. Naprimer, če pokličete WAshington 1-7009, obrnite "dial" najprej na WA 1 potem pa obrnite še ostale štiri številke.

Če nimate PLAVE knjige

pokličite TOwer 1-9980 med 7.30 zj. in 8. zv. v petek in soboto, ali med 9. zj. in 5. pop. v nedeljo, in vam se bo dostavilo en iztis takoj

Oseben telefonski imenik

za vpisovanje številk, ki jih večkrat kličete, dobite na zahtevo. Rabite ga mesto starih seznamov z osebnimi telefonskimi številkami. Vprašajte zanj v našemu poslovnemu uradu, 750 Huron Rd., ali v našemu telefonskemu oddelku na 2012 East Ninth St.

THE OHIO BELL TELEPHONE COMPANY

Naznanilo in zahvala

Globoko potrti naznanjamo vsem sorodnikom in prijateljem tužno vest, da je umrl naš ljubljeni soprog, oče in brat

1891 **1950**

JOSEPH STARINA

Zatisnil je svoje oči dne 25. januarja 1950 v St. John's bolnišnici.

Pogreb se je vršil dne 28. januarja iz Frank Zakrajškovih pogrebnih prostorov na Lakeview pokopališče, kjer smo ga položili k večnemu počitku v naročje materi zemlji.

Blagopokojnik je bil rojen 17. novembra 1891 v vasi Gabrijele fara Mokronog na Dolenjskem.

V dolžnost si štejemo, da se tem potom iskreno zahvalimo vsem dragim prijateljem, ki so položili tako krasne vence cvetja k njegovi krsti. Ta dokaz vaše ljubezni in spoštovanja do pokojnika nam je bil v veliko tolažbo v dneh smrti. Našo zahvalo naj sprejmejo sledeči: Mr. in Mrs. John Polc, P. K. Bar, Mr. in Mrs. Frank Okički, Mr. in Mrs. Zabukovec, Mr. in Mrs. John Drenik, Mr. in Mrs. John Stritof, Mr. in Mrs. Martin Kozar, Mr. in Mrs. Frank Zakrajšek pogrebni zavod, Mr. in Mrs. Emery Krizman, Mr. in Mrs. August Haffner, Mrs. John Cergol, Mr. in Mrs. Joseph Rupena, Mr. in Mrs. Jack Banko, Mr. in Mrs. Stanley Stefančič, Mr. in Mrs. John Uršič, Mr. in Mrs. John Lesnak, Girls from Euclid Beach.

Dalje srčna hvala vsem onim, ki so dali svoje avtomobile brezplačno v poslugo za spremstvo pri pogrebu in sicer: Mr. Joseph Fabian, Mr. Martin Kozar, Mr. John Drenik, Mr. Harry Glen, Mrs. Frances Polc, Mr. Joseph Pultz, Mr. Vincent Sternad, Mr. in Mrs. Chester Kaleta, Mr. Mike Patrick, Mr. Anton Bartol, Mr. John Lesnak, Mr. Harry Waugh, Mr. Joseph Zelenko, Mr. Mike Sadowski-Medved, Miss Helen Bonac.

Najlepšo zahvalo naj sprejmejo Mr. Vincent Sternad, Mr. Joseph Pultz od National Beverage Inc. ter Mrs. Mary Bradač, ki so darovali v gotovini.

Hvala pogrebcem, ki so nosili krsto in sicer sledečim: Mr. John Stritof, Mr. Louis Intihar, Mr. Steve Jakše, Mr. Joseph Rupina, Mr. Rosel Cash in Mr. Steve Fabian.

Lepa hvala vsem, ki so se prišli poslovit od pokojnika, ko je ležal na mrtvaškemu odru, ter vsem, ki so ga sprejmili na njegovi zadnji zemeljski poti na mirodvor.

Našo zahvalo izrekamo Frank Zakrajškovemu pogrebnemu zavodu za vzorno vodstvo pogreba in najboljšo vsestransko poslugo.

Ako se je pomotoma izpustilo ime katerega, ki je na ta ali oni način prispeval ali pomagal, prosimo oproščenja ter naj isto sprejme našo globoko zahvalo.

Končana je Tvoja zemeljska pot, dragi soprog in oče. Odšel si tja, kjer ni trpljenja in ne bolečin, tja, kjer je večni mir. Mi se Te bomo vedno spominjali z ljubeznijo v naših srcih do konca naših dni.

Spavaj mirno—snivaj sladko!

ŽALUJOČI OSTALI:

MARY STARINA, soproga

FLORENCE STARINA in ELEANOR DICKEY, hčeri

MILLIE SCHOVILLE, ANTONIA GLENN, pastorki

MRS. MARY GRIČAR, sestra v Pittsburgh, Pa.

v stari domovini pa zapušča sestro URŠULO PENOZA

Cleveland, Ohio, dne 1. marca 1950.